

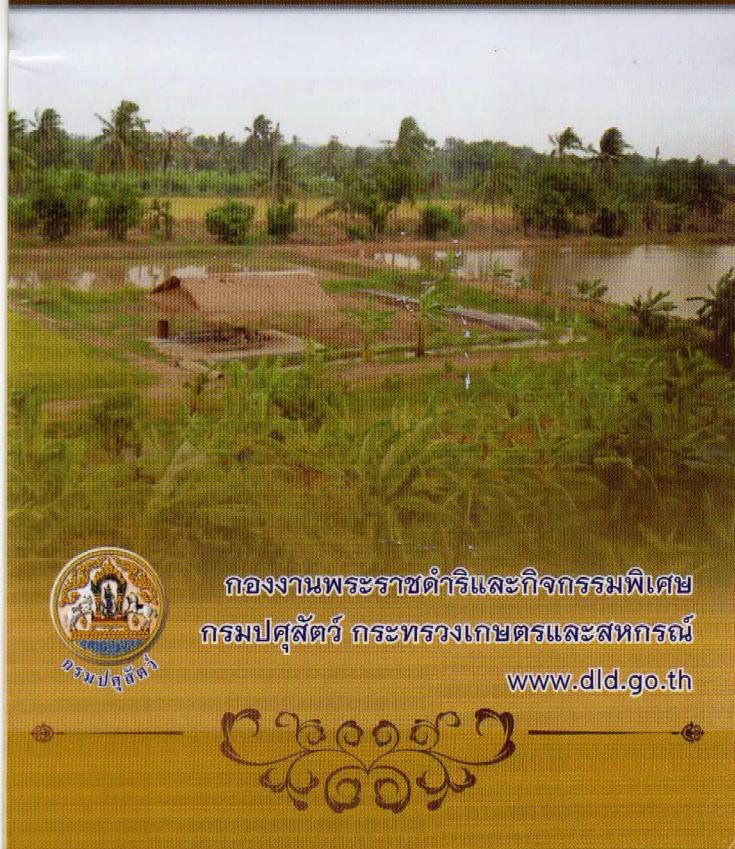
งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสมหามงคล

เสด็จกลับถวายราชสมบัติครบ ๗๐ ปี

๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

ประชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

www.dld.go.th

๒๕๕๘

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“... เศรษฐกิจพอเพียงเป็นสเมืองราฐฯของชีวิต ราษฎรฯความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกกรงรับบ้านเรือนด้วยอาคารให้ยั่งยืน สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนล้วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...”

พระราชนัดลักษณะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จากการสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๗

“...คำว่าพอเพียง มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้าง
ออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการฟื้นฟูลำหรับใช้ของท่านั้น แต่มีความหมายว่า
พอเมื่อกิน...พอเมื่อกินแล้วจะ เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง...”

“...พอดีเพียงนิ้ว ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้นางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ....”

“...Self-Sufficiency นั้น หมายความว่า ผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอรื้อคุณคืน ภายใต้ด้วยตนเองเอง...”

“...คนเราถ้าพอยืนความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบี้ยนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจมีความคิดว่าทำอะไรได้ต้องขอเพียง หมายความว่า พอประมาณไม่สุดต้องไม่โลภอย่างมาก คนเราถ้าอยู่เป็นสุข...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุลิตาลัย สวนจิตรลดتا พระราชวังดุสิต
๖๙๗๒

“...เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ถึงแก่การดำเนินอยู่และปฏิบัติดน
ของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึง
ระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
โดยเฉพาะการ พัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์
ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึง
ความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอกสมควรต่อการมีผล
กระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ในทั้งนี้
จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง
ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน
และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดย

ເພັະເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງວິຊູ ນັກທຸນຢູ່ແລະນັກຊຽກໃຈໃນຖຸກຮະດັບ ໃຫ້ມີ
ຈົດສໍານັກໃນຄຸນຂ່ອງຮມ ຄວາມຂໍ້ອໍສັຕໍຍສູງຊັດ ແລະໃຫ້ມີຄວາມຮອບຮູ້
ທີ່ເໝາະສົມ ດຳເນີນເວົ້ວຕ່າຍຄວາມອດທານ ຄວາມເພີຍ ມີລັດປັບປຸງ ແລະ
ຄວາມຮອບຄອບ ເພື່ອໃຫ້ສົມດຸລຸ ແລະພ້ວອນຕ່ອກຮອງຮັບການປັບປຸງແປ່ງ
ອຍ່າງຮົດເວົງແລະກວ້າງຂວາງ ທັກດ້ານວັດຖຸ ສັງຄົມ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ
ວັດນົມຮອມຈາກໂຄກພາຍນອກໄດ້ເປັນອ່າງສີ..."

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเข้า จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีลิ้งที่สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอกมีพอกกิน และขอให้ทุกคนมีความประถานาที่จะให้เมืองไทยพอกอยู่พอกกิน มีความลงบะ และทำงานดังจิตอธิชฐานัตตงค์ปณิธานในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอกอยู่พอกกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่กว่ามีความพอกอยู่พอกกิน มีความลงบะ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพอกอยู่พอกกิน นี่ได้ เกราก็จะยกย่องว่าดี...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๘๘ ศาสตรคุณิตาสัย สวัสดิ์ลด้า พระราชนวัญคุณิต
วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

ข่าวการขับเคลื่อนประเทศไทย

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ และส่งเสริมให้นำไปปฏิบัติ หรือ “ขับเคลื่อน” โดยช่างเริ่มต้นที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ปวงชนชาวไทย โดยพระราชทานให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำเข้าคดีล้มในกระบวนการพัฒนาประเทศ

ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มนักวิชาการระดับประเทศ ได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยจากบทความ ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้วได้สรุปสาระหลักตามความเชื่อมโยง เป็นภาพ ๓ ห่วง ๒ เนื่องใน ซึ่งได้นำไปใช้เผยแพร่ควบคู่ไปกับบทความ ที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ประชาชนทั่วไป สามารถดูจำและมีความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น

จากพระราชดำริลักษของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเห็น
การโภคถวาย การพัฒนาโดยเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยมุ่ง
จากเงินเป็นชีวิตระบบที่มีเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเอง นำเสียด้วยที่คนไทยทั่ว
ประเทศต่างรู้จัก เศรษฐกิจพอเพียงในส่วนนวนคิดของพระเจ้าอยู่หัว
แต่กลับมีน้อยคนนักที่เข้าใจอย่างลึกซึ้งกับปรัชญาการดำรงชีวิตนี้
คนส่วนใหญ่คิดว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือการประหยัด กินน้อยใช้น้อย
ปลูกผักลี้ลังสัตว์ไว้กินเอง เหลือจึงขาย ซึ่งเป็นความเข้าใจที่แม้มีมิติ
แต่ถูกต้องเพียงผิวนอก

ความจริงแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิต ที่ไม่มีวัตถุประสงค์ให้อัญมณีย่างแร้วนแค่นั้น แต่เป็นการใช้ชีวิตแบบ พอประมาน เดินอยู่บนทางสายกลาง ไม่ใช่การอัญมณีย่างยากจน แต่ เป็นการอัญมณีย่างไม่โลภ ซึ่งขยายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ด้วย องค์วาระคุณสามารถตรวจสอบเงื่อนไข ดังนี้

องค์ประกอบเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ประการ

ความพองประมาน หมายถึงความพอดี ไม่มาก ไม่น้อย ไม่เปียดเปรย
ทั้งดูดูด แล้วผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึงการตัดสินใจด้วยความพอดีเพียงพอเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลได้ผล เลี้ยงจากการทำมันอย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกัน หมายถึงการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ โดยมีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบ

ເງື່ອນໄຂເສດຖະກິດພອເພີຍ ۲ ປະກາດ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้ต่างๆ อย่างรอบด้าน สามารถนำมาใช่กับปัญหานั้น เพื่อใช้ในการวางแผนและปฏิบัติตามต่างๆ ในการดำเนินการต่อไป

การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในชีวิตประจำวัน

๑. มีด้วยความประทัยด้วยความต้องการที่จะใช้จ่ายในทุกด้าน ลดลงความพูนเพิ่มขึ้น ในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังกระแสร์ราชาดำรัส ความต้องห้ามนี้น่วง

“...ความเป็นอยู่ที่ต้องไม่ฟุ่งฟ้อ ต้องประทัยด้วยทางที่ถูกต้อง...”

๒. มีด้วยการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตัดออก ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังกระแสร์ราชาดำรัส ความต้องห้ามนี้น่วง

“...ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดจากการประพฤติชอบ และการหาเลี้ยงชีพของเป็นหลักสำคัญ...”

๓. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางด้านขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงเช่นเดียว ดังกระแสร์ราชาดำรัส ความต้องห้ามนี้น่วง

“...ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลและวงหาก็ได้ ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบัง มาจากผู้อื่น...”

๔. ไม่ทุ่นนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก โดยต้องขวนขายให้หายความรู้สึก เกิด มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียง เป็นเป้าหมายสำคัญ ดังกระแสร์ราชาดำรัสความต้องห้ามนี้น่วง

“...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอ กินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือ ให้มีเกียรติว่า ยืนได้ด้วยตัวเอง...”

๕. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดลงลิ่งช้าให้หมดลื้นไป ทั้งนี้ด้วย สังคมไทยที่ล้มเหลวลง เพราะยังมีบุคคลจำนวนมีใจน้อย ที่ดำเนินการโดยปราศจากความอบอุ่น ดังกระแสร์ราชาดำรัส ความต้องห้ามนี้น่วง

“...พยายามไม่เกี่ยความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลดพยาบาทความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดี ที่มีอยู่นั้นให้กองงาม สมบูรณ์เช่น...”

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปปรับใช้ ในการบริหารประเทศ

ดำเนินยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พราหมณ์พุทธิ์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อุตสาหะ
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปักธง ครูบาอาจารย์
๔. ไฟหัวความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางข้อม
๕. รักษาภัณฑ์ธรรมประเพณีไทย
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย
๘. มีระเบียบ วินัย เศรษฐกิจมาย ผู้นำอยู่รู้จักการเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
๑๐. รู้จักทำงานอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจ ฝ่ายต่างๆ
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

“หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องดึงอยู่บนพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจ เป็นความพอตี และพอประมาณ บนพื้นฐานของเหตุและผลของแต่ละบุคคล ซึ่งแยกต่างกันไปตามสถานะ ต้องทำอย่างรู้เท่าทัน และต้องมีคุณธรรม ไม่ทำให้ตัวเองได้ดี แต่ผู้อื่นและสังคมเดือดร้อน หรือลิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบ การพัฒนาจะยังยืนได้ ต้องมาจาก ฐานความต้องการ ด้วยปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาที่ยังยืน ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การปลูกฝังทัคคติและพุทธิกรรม ที่เริ่มตั้งแต่ในระดับบุคคล ทั้งในเรื่อง การบริโภค การผลิต การดำเนินธุรกิจ การพัฒนาการเกษตร และอุตสาหกรรม ที่คำนึงถึงความยั่งยืน”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี
๒๖๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗